

PREHRAMBENA SAMODOSTATNOST: Nemamo dovoljno mesa, mlijeka, voća, povrća, meda... pa hrane uvozimo više nego ikada

dobarzivot.net/prehrambena-samodostatnost-nemamo-dovoljno-mesa-mlijeka-voca-povrca-meda-pa-hrane-uvozimo-vise-nego-ikada/

– Hrvatska je samodostatna u proizvodnji žitarica, peradi, ribe, šećera i vina. U svemu ostalom – voće, povrće, svinjetina, govedina, mlijeko, smo između 45 i 75 posto, rekao je premijer Andrej Plenković jučer u Koprivnici na konferenciji „Hrana kao geopolitičko i strateško pitanje“ na kojoj su sudjelovali i čelni ljudi velikih poljoprivredno-prehrambenih proizvođača Podravke, Atlantic Grupe, Osatina grupe i ENNA grupe.

– Točno vidimo koji su segmenti poljoprivrede u kojima moramo povećati proizvodnju. Ali mi nismo sami, mi smo dio Europske unije i moramo prihvatiti slobodu kretanja robe. Ne možemo misliti da ćemo imati sto posto svega i da ćemo prisiliti naše građane da kupuju isključivo hrvatsko. Kupit će ako budu zadovoljni kvalitetom – upozorio je premijer na realnost hrvatskog položaja u Europskoj uniji.

HGK: Prehrambena samodostatnost nam je pala na 67%

Naravno da nije realno očekivati da Hrvatska bude prehrambeno samodostatna u svemu, jer kavu ili kakaovac vjerojatno nikad nećemo sami uzgajati, niti možemo voditi politiku tržišnog izolacionizma jer smo dionici na slobodnom tržištu. Ali nužno je težiti većoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji zbog sigurnosti opskrbe i kvalitete hrane, osobito u sadašnjim okolnostima ratnih nemira kada hrana postaje geopolitičko i strateško pitanje. I Europska unija i OECD (organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj u koju nam je cilj ući) postavljaju zahtjev Hrvatskoj da osigura sigurnost i stabilnost u proizvodnji hrane. Hrvatska je uspješna u povlačenju sredstava Europske unije za razvoj poljoprivrede, ali ipak se smanjuje poljoprivredna proizvodnja i hrane uvozimo daleko više

nego što je izvozimo. U prvih 10 godina članstva u EU iz EU fondova je isplaćeno 6,84 milijardi eura za hrvatsku poljoprivredu, ribarstvo, šumarstvo u ruralni razvoj, a potpore koristi oko 100.000 poljoprivrednika. Mnoge su da su potpore u EU neefikasne jer se isplaćuju prema površini koja se obrađuje, a ne prema proizvedenom, a k tome se procjenjuje da u Hrvatskoj oko 5% tog novca pojede korupcija. Zloraba potpora EU često je u crnim kronikama, a od poljoprivrednih su najpoznatiji slučajevi bivših ministara Hrvoja Vojkovića i Tomislava Tolušića.

Na stručnom skupu na temu prehrambene samodostatnosti Hrvatske u organizaciji Hrvatske gospodarske komore održanom sredinom srpnja u Sisku rečeno je da nam nedostaje svega – mesa, mlijeka, meda, voća, povrća, ulja, jaja, vina te da nam je samodostatnost pala na 67%. Potpredsjednik HGK za poljoprivredu Dragan Kovačević istaknuo je kako nam je od ulaska u Europsku uniju fizički obujam poljoprivredne proizvodnje pao za 5%, a u istom periodu potpore su se utrošile.

U nekim poljoprivrednim proizvodima poput pšenice, kukuruza, uljarica imamo samodostatnost puno veću od 100 posto, ali ipak uvozimo kruh i pekarske proizvode (iako imamo dovoljno svoje pšenice), meso (iako imamo dovoljno kukuruza koji je stočna hrana), pa i suncokretovog ulja (imamo suncokreta, ali nemamo dovoljno kapaciteta uljara). Dakle, izvozimo jeftine sirovine, a uvozimo skuplje proizvode od tih sirovina. Prema srpanjskom priopćenju Državnog zavoda za statistiku fizički obujam poljoprivredne proizvodnje smanjio 2023. godine 1,2% u odnosu na prethodnu, a smanjuje se treću godinu zaredom.

Višak pšenice, a uvozimo zamrznuti kruh i peciva

Složenost ove problematike može se naslutiti ako se pogleda kroz prizmu pšenice, kruha i pekarskih proizvoda. Cijene kruha i pekarskih proizvoda u Hrvatskoj su 15% skuplje od prosjeka EU, a na drugom su mjestu uvozne hrane, odmah nakon svinjetine. Hrvatska proizvodi pšenice dvostruko više nego što su nam potrebe. Općenito, žitarice se u Hrvatskoj proizvode na oko 60% obradivih površina, na što se u Strategiji poljoprivrede do 2030. godine koju je Hrvatski sabor usvojio 2022. godine, upozorava kao na problem jer je riječ o kulturama niske vrijednosti što ograničava veću produktivnosti zemljišta.

Pšenica koju proizvodimo daleko iznad naših potreba sadrži 11,5 grama proteina što je premalo za potrebe prerade u pekarstvu i konditorskoj industriji, pa uvozimo kvalitetniju pšenicu. Od ulaska u EU smanjuje proizvodnja brašna smanjila se nešto više od 30%, ali se povećao uvoz. Uz to raste i uvoz zamrznutih, gotovih pekarskih proizvoda koji se u trgovačkim centrima prodaju kao svježije pečeni iz dućanske pekarnice ili kao zamrznuti proizvod koji se peče kod kuće, a i sve više pekarnica uzima taj gotovi zamrznuti kruh i peče ga i prodaje pod svoj. Zbog rata u Ukrajini EU tržište preplavilo je 30% jeftinija ukrajinska pšenica. Niža je kvaliteta, jer tamošnji poljoprivredni proizvođači ne moraju udovoljavati strogim regulama Europske unije.

Naši proizvođači žito prodaju po cijeni koju mogu postići na svjetskim burzama, a koja je sada veoma niska, toliko da je upitno hoće li ratari pokriti troškove proizvodnje. Prema podacima koje je objavila Žitozajednica, poslovno udruženje koje predstavlja i zastupa interese mlinarsko-pekarske industrije, u razdoblju od 10 godina od ulaska u EU uvoz pekarskih proizvoda u Hrvatsku je porastao s 42 000 tona u 2013. godini na 105 300 tona u 2023. godini. U istom periodu je porastao i izvoz sa 17 000 tona na 57 000 tona, ali ipak uvozimo skoro dvostruko više nego što izvozimo. Kruh i peciva u vrijeme sve većih troškova života i inflacije dostupna su nam i jeftina hrana, pa se potrošnja povećala sa 60 na 90 kilograma po stanovniku Hrvatske godišnje. Postali smo najdeblji u Europi s udjelom od 65 posto odraslih u Hrvatskoj s prekomjernom tjelesnom težinom, a ni djeca nam ne zaostaju.

Piše: Snježana Ivić Gerovac

**** Ovaj tekst je dio novinarskog projekta 'Hrvatska može proizvesti dovoljno hrane za svoje potrebe: Istina ili mit?', a objavljen je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva.***

@Copyright by Geromar 2013-2024 web by Gaja Gati